

छथर जोरपाटी गाउँपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि,

२०७६

प्रस्तावना:

छथर जोरपाटी गाउँपालिका अन्तर्गतका बासिन्दाहरूलाई खानेपानी तथा सरसफाईमा व्यवस्थित गर्न सबैलाई स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता गर्न गराउनको लागि खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरूमा गठन गरी सहजिकरण गर्न गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकास सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ९ र १० को कार्यान्वयन गर्न सोही ऐन को दफा ४२ बमोजिम छथर जोरपाटी गाउँकार्यपालिकाले “छथर जोरपाटी गाउँपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७६” बनाएको छ।

परिच्छेद – १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम “छथर जोरपाटी गाउँपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७५” रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा र व्याख्या:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- (क) “ऐन” भन्नाले पूर्वाधार विकास सम्बन्धी ऐन, २०७५ सम्झनु पर्दछ।
- (ख) “गाउँपालिका” भन्नाले छथर जोरपाटी गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ।
- (ग) “गाउँकार्यपालिका” भन्नाले छथर जोरपाटी गाउँकार्यपालिका सम्झनु पर्दछ।
- (घ) “अध्यक्ष” भन्नाले यस गाउँकार्यपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्दछ।
- (ङ) “उपाध्यक्ष” भन्नाले यस गाउँकार्यपालिकाको उपाध्यक्ष सम्झनु पर्दछ।
- (च) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले यस गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्दछ।
- (छ) “खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गाउँपालिकाद्वारा गठन तथा सञ्चालन हुने खानेपानी तथा सरसफाईसँग सम्बन्धित उपभोक्ता समिति सम्झनु पर्दछ।
- (ज) “वडा समिति” भन्नाले गाउँकार्यपालिकाको वडा समिति सम्झनु पर्दछ।
- (झ) “सभा” भन्नाले यस गाउँपालिकाको गाउँसभा सम्झनु पर्दछ।
- (ञ) “खानेपानी” भन्नाले घरेलु तथा औद्योगिक उपयोगको लागि आपूर्ति गरिने पानी सम्झनु पर्दछ।
- (ट) “श्रोत” भन्नाले यस गाउँपालिका भित्र रहेका भू-सतह वा भूमिगत रूपमा रहेको खानेपानीको श्रोत सम्झनु पर्छ।

- (ठ) “संरचना” भन्नाले श्रोतले स्रोतबाट खानेपानी जम्मा गर्न, नियन्त्रण गर्न, सुद्धिकरण गर्न वा वितरण गर्न बनाईएको जलाशय र सो जलाशयले चर्चेको क्षेत्र सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यस्तै उद्देश्यले बनाईएको पानी ट्याङ्की, पाईप लाईन, निकाश, धारा वा त्यस्तै प्रकारका अन्य संरचनालाई समेत जनाउँछ ।
- (ड) “सर्वेक्षण” भन्नाले संरचनाको निर्माण, संरचना निर्माण गर्दा पर्ने वातावरणीय असर, श्रोतबाट उपयोग तथा वितरण गर्न सकिने खानेपानीको परिमाण, खानेपानीबाट लाभान्वित हुनेहरूको संख्या लगायत आर्थिक तथा प्राविधिक तथ्य तथ्याङ्क समेतको विश्लेषण गरी विस्तृत रूपबाट तयार गरिएको अन्वेषण संभाव्यता अध्ययन र तत् सम्बन्धी विस्तृत इन्जिनियरिङ डिजाईन समेतको कार्य सम्झनु पर्छ ।
- (ढ) “सेवा शुक्ल” भन्नाले नेपाल सरकार वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले उपलब्ध गराएको जलस्रोतसँग सम्बन्धित सेवा उपयोग गरे बापत उपभोक्ताले बुझाउनु पर्ने शुल्क सम्झनु पर्छ ।

३. उद्देश्यहरू:

- (१) टोल स्तरमा स्वाच्छ खानेपानी तथा सरसफाई उपलब्धता गर्ने,
- (२) खानेपानी तथा सरसफाई कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने,
- (३) खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति र गाउँपालिकालाई समन्वय र सहयोग गर्ने गराउने,

४. खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिले गर्ने कार्यहरू:

- (१) खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरूको मुहान संरक्षण तथा संवर्द्धन गर्ने,
- (२) खानेपानी तथा सरसफाईको पहुँचमा सबै जानतालाई सहभागी गराउने ।

परिच्छेद – २

उपभोक्ता संस्थाको गठन तथा दर्ता

५. उपभोक्ता संस्थाको गठन:

- (१) सामूहिक लाभको लागि परियोजनाको विकास तथा सञ्चालन गरी त्यसबाट लाभन्वित हुन चाहने व्यक्तीहरूले उपभोक्ता संस्था गठन गर्न सक्ने छन् ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठन गरिने उपभोक्ता संस्थाको कार्यकारी समितिमा कम्तीमा ३३ प्रतिशत महिला सहित बढीमा पन्ध्र जना सदस्य रहन सक्नेछन् ।

६. उपभोक्ता संस्थाको विधान:

- (१) उपभोक्ता संस्थाको एउटा विधान हुनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको विधानमा देहायका कुराहरू खुलाएको हुने पर्नेछ:-
 - (क) उद्देश्य तथा कार्य क्षेत्र,
 - (ख) सदस्यताको लागि योग्यता,
 - (ग) सदस्यताको शुल्क र सदस्यता प्रदान गर्ने विधि,
 - (घ) सदस्यताको अयोग्यता,
 - (ङ) साधारण सभाको गठन,
 - (च) साधारण सभाको अधिवेशन,
 - (छ) साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार,
 - (ज) कार्य समितिको गठन,
 - (झ) कार्य समितिको बैठक,
 - (ञ) कार्य समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार,
 - (ट) पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार,
 - (ठ) निर्वाचन सम्बन्धी व्यवस्था,
 - (ड) अविश्वासको प्रस्ताव,
 - (ढ) आर्थिक श्रोत,
 - (ण) चल अचल सम्पत्तिको विवरण,
 - (त) कोष,
 - (थ) लेखा परीक्षण,
 - (द) विधानमा संशोधन,
 - (ध) विनियम बनाउन सक्ने कुरा,
 - (न) अन्य आवश्यक कुराहरू ।

७. **उपभोक्ता संस्था दर्ता गर्न दरखास्त दिनु पर्ने:** उपभोक्ता संस्था दर्ता गर्न चाहने व्यक्तिहरूले दुई सय रुपैयाँ दस्तुर, उपभोक्ता संस्थाको एक प्रति विधान र मुहान दर्ता भइसकेको भए दर्ताको प्रमाण तथा नभएको भए स्रोतको विवरण सहित अनुसूची – १ बमोजिमको ढाँचामा गाउँपालिकाको जलस्रोत र वातावरण हेर्ने शाखा समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

८. **उपभोक्ता समिति दर्ता र प्रमाण पत्र:**

- (१) दफा ७ बमोजिम दरखास्त प्राप्त भए पछि गाउँपालिकाले उपभोक्ता संस्थाले विकास गर्न प्रस्तावित गरेको परियोजना आर्थिक तथा प्राविधिक दृष्टिकोण समेतबाट विकास गर्न उपयुक्त भए नभएको जाँचबुझ गरी सो सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायसँग परामर्श समेत गर्दा परियोजना विकास गर्न उपयुक्त देखिएमा
- (२) गाउँपालिकाले उपभोक्ता संस्था दर्ता गरी दरखास्तवालालाई अनुसूची – २ बमोजिमको ढाँचामा गाउँपालिकाले दर्ताको प्रमाण पत्र दिनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ तथा परामर्श गर्दा उपभोक्ता संस्था दर्ता गर्न नमिल्ने भएमा समितिले त्यसको कारण सहितको जानकारी दरखास्तवालालाई दिनु पर्नेछ ।
- (४) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनु अगावै प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका खानेपानी उपभोक्ता संस्थाहरू यसै कार्यविधि बमोजिम दर्ता भएको मानिन्छ ।

९. **श्रोतको पानीमा उपभोक्ता समितिको अधिकार:**

- (१) उपभोक्ता समिति दर्ता भए पछि उपभोक्ता समितिले उपयोग गर्न तोकिएको हद सम्मको परिमाण बराबर पानीको श्रोतमा उपभोक्ता समितिको अधिकार कायम रहनेछ ।

१०. **कार्यविधीको व्याख्या, संशोधन तथा अनुसूची थपघट:** यस कार्यविधिको आवश्यक व्याख्या, संशोधन तथा अनुसूची थपघट गाउँकार्यपालिकाले गर्नेछ ।

अनुसूची -१
(दफा ७ सम्बन्धित)
उपभोक्ता समिति दर्ताको लागि दिईने दरखास्त

श्री प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत ज्यू,
छथर जोरपाटी गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय,
जोरपाटी, धनकुटा ।

महोदय,

हामीले उपभोक्ता संस्था गठन गरी दर्ता गराउन चाहेकोले पूर्वाधार विकास सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ९ र १० तथा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ को दफा ७ बमोजिम उपभोक्ता संस्था दर्ता गराउन देहायको विवरण खुलाइ प्रस्तावित उपभोक्ता संस्थाको एक प्रति विधान र दुई सय रूपैया दस्तुर सहित दरखास्त दिएका छौं ।

१. उपभोक्ता समितिको नाम र ठेगाना:
२. उपभोक्ता समितिको उद्देश्य:
३. श्रोत रहेको प्रदेश:..... जिल्ला:.....गाउँपालिका:..... वडा नं:.....
४. उपयोग गर्ने पानीको परिमाण:
५. परियोजना शुरु गर्न लाग्ने समय:
६. परियोजना सम्पन्न गर्दा लाग्ने जाने अनुमानित खर्च:
७. दरखास्त साथ पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू:

क) परियोजनाको सम्बन्धी विस्तृत विवरण उल्लेख भएको कागजात ।

ख) परियोजनाको लागि कुनै संस्थाबाट आर्थिक सहायता व्यहोरिने भए सो सम्बन्धमा त्यस्तो संस्थाले व्यक्त गरेको प्रति बद्धता र तत् सम्बन्धी कागजात:

माथि लेखिएको व्यहोरा ठिक साँच छ, झुट्टा ठहरे कानून बमोजिम सहुंला बुझाउला ।

दरखास्त दिनेको:

सहि:

नाम:

ठेगाना:

मिति:

अनुसूची – २
(दफा ८ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)
छथर जोरपाटी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
जोरपाटी, धनकुटा

उपभोक्ता समितिको दर्ता प्रमाण – पत्र

दर्ता मिति:

दर्ता नम्बर:

श्री खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति,
..... ।

पूर्वाधार विकास सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ९ र १० तथा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ को दफा ८ बमोजिम यो दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ ।

प्रमाणपत्र दिने अधिकारीको:

सहि:

नाम:

कार्यालय:

मिति: